

อนุสารธรรมวรรณศิลป์ ๐๕

ณ มิถุนายน ๒๕๕๘ ชั้น ๑๕ กำแพงเดือน ๘

อนุสารรายครึ่งเดือน คืบเดือนเพ็ญและคืบเดือนมืด

อ่านเพื่อประจักษ์ชีวิต ลิขิตเพื่อใคร่ครวญตน

ลำดับบทความในอนุสารธรรมวรรณศิลป์ ฉบับ ๐๕

๑. งานเขียนรางวัลธรรมวรรณศิลป์

เรื่อง การตายของชายใบ้ กับ ความทุกข์ในใจ...ของชีวิตผม

๒. คอลัมน์ ลมหายใจจับปากกา ตอน จำเป็นไหมต้องทำใจ

๓. คอลัมน์ บันทึกเล็กเล็ก ตอน ใครทำร้ายสนามเด็กเล่นของเรา

๔. คอลัมน์ ธรรมกวี

ต้อนรับอนุสารธรรมวรรณศิลป์ ฉบับที่ ๕ และส่งท้ายการอบรมล่าสุดของสถาบัน หัวข้อ
“เด็กน้อยภายใน” ด้วยคอลัมน์ใหม่ จากนักเขียน “น้องเล็ก”
นักเขียนรุ่นใหม่ผู้พลิกกลีลาปลายปากกาจากนักคิดอย่างเข้มแข็ง
สู่ผู้มองโลกด้วยดวงตาของเด็กน้อย

โลกเราต้องการผู้มีดวงตาเช่นนี้มากเพียงใด โปรดติดตามใน “บันทึกเล็กเล็ก”

การอบรมจากสถาบันธรรมวรรณศิลป์ยังคงเข้มข้น เปิดประกาศรับสมัครแล้วสำหรับการ
อบรมสองชุด “ห้องเรียนนักกล้าฝัน” และ “เขียน = ปลดปล่อยชีวิต”
โปรดติดตามได้ทางสื่อสถาบัน

{ ธรรมวรรณศิลป์ มี ๒ นัยยะสำคัญ

{หนึ่ง วรรณศิลป์ที่ส่งมอบความดี ความงาม และความจริงแก่ผู้อ่านและสังคม
สอง วรรณศิลป์ที่ขัดเกลาจิตใจและชีวิตผู้ประพันธ์นั่นเอง }

อนุสารธรรมวรรณศิลป์ จึงประกอบด้วย ข้อชวนคิด และ ข้อชวนเขียน

เผยแพร่โดย

ศูนย์การเขียนเปลี่ยนชีวิต สถาบันธรรมวรรณศิลป์

www.facebook.com/khianpianchiwit

www.youngawakening.org/write4life

อ่านฉบับก่อนหน้าได้ที่

<http://youngawakening.org/write4life/?cat=50>

{ภาพปก ถ่ายฝึกกระบวนการยี่สิบวัน หัวข้อ ครูในฐานะผู้นำที่แท้ ณ มหาสารคาม พ.ศ.๒๕๕๒}

อนุสารธรรมวรรณศิลป์ ฉบับที่ ๔ แรม ๑๔ ค่ำเดือน ๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

งานเขียนรางวัลธรรมวรรณศิลป์

ประจำปี ๒๕๕๗ ถึง ๒๕๕๘ หัวข้อ ความทุกข์กับชีวิตของฉัน

การตายของชายไข้ กับ ความทุกข์ในใจ...ของชีวิตผม

ถ้าคุณมีโอกาสขอพรพิเศษได้สักข้อหนึ่ง คุณจะขออะไร?

ขอให้ถูกหวยรางวัลที่ ๑ ขอให้มีย่านหลังใหญ่ ๆ ขอให้มียศราคาแพงๆ ขับ หรือขอให้มีย่านที่ทำงานที่

ดี

ไม่ว่าคุณจะขออะไรก็ตาม ผมเชื่อแน่ว่าสิ่งที่คุณขอต้องล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่คุณปรารถนา เป็นสิ่งที่คุณ ‘รัก’ ...เป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้แก่คุณ ทั้งสิ้น

เหมือนกันกับตัวผม ถ้าผมมีโอกาสได้ขอพรพิเศษสักข้อหนึ่ง ผมจะขออธิษฐานให้โลกใบนี้ปราศจากการพลัดพรากจากบุคคลอันเป็นที่รัก

ผมสูญเสียคุณตาผู้เป็นที่รักของผมไปเมื่อห้าปีก่อน ยังจำได้ดีถึงวันที่ท้องฟ้าเข้มครึ้มด้วยเมฆหมอกแห่ง มัจจุราช ทุกอนุเสาวรีย์ของอากาศก็ดูเหมือนจะอบอวลไปด้วยกลิ่นอายของความเศร้าโศก ด้วยความที่เป็น พุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง ถึงแม้จะรู้ว่าการเกิด แก่ เจ็บ และตาย นั้นถือเป็นเรื่องปกติวิสัยของทุกสรรพชีวิต แต่เมื่อใดก็ตามที่ชีวิตนั้นเป็นชีวิตของบุคคลที่เรารัก คำว่า “ทำใจ” และ “เข้าใจ” ก็ดูเหมือนจะเป็นคำที่หัวใจมิ ปรารถนาจะเรียนรู้และยอมรับมันได้ง่ายๆ

บางครั้งผมรู้สึกว่าคุณทุกข์ของมนุษย์เราก็ไม่ต่างอะไรจากรอยแผล ที่ถ้าหากเป็นรอยแผลเล็กๆก็ ย่อมจะจางคลายไปได้ในระยะเวลาไม่นานนัก แต่ถ้าหากเป็นรอยแผลที่ลึกหน้อย ก็อาจจะใช้เวลาเพิ่มมากขึ้นไป ตามลำดับกว่าที่แผลจะแห้งหายสนิท บางรอยแผลอาจติดประทับกลายเป็นรอยแผลเป็นไปเลยก็มี จริงอยู่ที่แผลเป็น

นั่น...ไม่เจ็บ และ “เวลา” จะเป็นยาช่วยสมานรักษามันได้เป็นอย่างดี ทว่าเราก็อ่อมจะอดรู้สึก ‘จึก’ ในใจไม่ได้ ถ้าเราผลอเอามือไปลูบโคนมัน

‘มือที่มองไม่เห็น’ ที่เข้ามาสะกิดแผลเป็นเมื่อห้าปีที่แล้วของผม ให้รู้สึกแปลบให้ชั่วคราวก็คือ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบริเวณหน้าโรงเรียนของผมเมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา ผู้ตายเป็นชายคนหนึ่ง que ใครหลายคนเรียกเขาว่า “คนบ้า” อายุราวสามสิบกว่าๆ อย่างเข้าสี่สิบ มัจจุราชมาระภาคเอาวิญญาณของเขาไปจากร่าง หลังจากที่เขากำลังปั่นรถจักรยานออกไปจากรั้วโรงเรียนได้ไม่ถึงนาที

นักเรียนผู้เห็นเหตุการณ์หลายคน พุดเป็นเสียงเดียวกันว่า ‘ชายบ้า’ ผู้นั้นถูกคุณครูอาวุโสท่านหนึ่ง ขับไล่ออกจากรั้วโรงเรียนด้วยถ้อยคำที่เกรี้ยวกราดและแฝงไว้ด้วยอำนาจของความเป็น ‘เจ้าถิ่น’ ขณะนั้นผมกำลังนั่งอยู่บนม้าหินอ่อนใต้ต้นพิภูลหน้าอาคารเรียน เพื่อรอเรียนวิชาพลศึกษาซึ่งเป็นวิชาเรียนถัดไป ผมยังจำได้ถึงเสียงของเหตุแห่งความตายที่ดังขึ้นเพียงชั่ววินาทีเท่านั้น ณ บริเวณหน้าโรงเรียน ถัดจากนั้นก็เป็ นเสียงของใครบางคนผู้เห็นเหตุการณ์ ร้องตะโกนไปทั่วทั้งบริเวณว่า “ช่วยด้วยๆ คนโดนรถชน”

เหตุการณ์ดังกล่าวกินเวลาไม่ถึงสิบนาที แล้วทุกสรรพเสียงก็สงบลงภายในระยะเวลาไม่ถึงครึ่งชั่วโมง หลังจากที่นายตำรวจและนางพยาบาลคนสุดท้ายขึ้นรถกลับ เหลือทิ้งไว้ก็แต่เสียงคำถามที่เดิน โครมครมอยู่ในหัวใจของผม

คำถามที่ว่า “แล้วบุคคลที่ ‘รัก’ ของชายบ้าคนนั้น จะทำอะไรต่อไป?”

ผมอดไม่ได้ที่จะนึกถึงคุณตาของผม ตอนที่คุณตาของผมจากไป ผมโศกเศร้าเสียใจมากเพียงใด บุคคลที่รอ ‘ชายบ้า’ อยู่ที่บ้าน ก็คงจะโศกเศร้าเสียใจมากน้อยไปไม่ต่างจากผม เมื่อรู้ว่าร่างอันสมบูรณ์ด้วยวิญญาณความเป็นมนุษย์ของนายบ้า จะไม่มีวันเดินทางกลับถึงบ้าน

ผมเพิ่งรู้ตอนนี้เองว่า การตายที่เจ็บปวดและเป็นทุกข์ที่สุด คือ การตายที่หาความยุติธรรมไม่ได้ ชายบ้าผู้นั้นคงไม่ต้องตายหากวันนั้นชายบ้าผู้นั้นไม่ได้โดนไล่ออกไป ไม่มีใคร ‘กล้า’ พุดถึงการตายของชายบ้าอีก คำถามหลายคำถามที่คล้ายกับกำลังจะผุดขึ้นและเต็มเปี่ยมไปด้วยคำว่า ‘ทำไม’ ก็ถูกดับลงด้วยความหวาดกลัว อำนาจอะไรสักอย่างหนึ่งที่มีมองไม่เห็น อำนาจที่เห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นที่ได้แฝงอยู่ใน ณ ร้วสถาบันแห่งนี้

ความทุกข์ของผม ที่ปวดร้าวยิ่งกว่าการสูญเสียคุณตาไป ก็คือ ‘การสูญเสียซึ่งความศรัทธาในความยุติธรรม’ เป็นความยุติธรรมที่ไม่สามารถหาความเป็นกลางได้ ท่ามกลางคลื่นสังคมที่พิพาทกันด้วยเกียรติยศ

เงินตรา และอำนาจ ผมรู้สึกเหมือนกับว่าทุกวันนี้ถ้าเราไม่มีเกียรติยศ ไม่มีเงินตรา ไม่มีอำนาจ ก็เหมือนกับว่าเรากำลังใช้ชีวิตอยู่บนเส้นด้ายขาดๆ ผุๆ เส้นเล็กๆ ก็ไม่ปาน

ถ้าผมมีโอกาสขอพรวิเศษได้อีกสักข้อ นอกจากการขอให้โลกใบนี้ปราศจากการสูญเสียคนที่เรารักแล้ว ผมก็คงจะขอให้ความศรัทธาในความยุติธรรมของผม กลับคืนมาสถิตอยู่ในหัวใจของผมดั้งเดิม อย่างน้อยก็คงจะทำให้ความทุกข์ของผมในขณะนี้ทุเลาเบาบางลงได้บ้าง แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงที่ปราศจากพรวิเศษนั้น ผมกลับทำได้เพียงเขียนบันทึกกลับๆ บ้างนี้ เพื่อละลายความทุกข์ในใจไปกับน้ำหมึกปากกาเท่านั้น เพื่อหวังว่ามันจะช่วยทุเลาความทุกข์ในใจของผมได้บ้าง ส่วนจะมากหรือน้อยนั้น ก็คงจะขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่จะได้อ่านมัน

โดย ชนิษฐ

คอลัมน์ ลมหายใจจับปากกา

โดย ' เลิศ อนุรักษ์ '

“จำเป็นไหมต้องทำใจ”

หายใจเข้า เรารับรู้ความรู้สึกในหัวใจเราขณะนี้ หัวใจเรากำลังรู้สึกอย่างไร ภายในกำลังเป็นเช่นไร

หายใจออก กลับมารับรู้ความคาดหวังที่เรามีต่อตัวเอง เราอยากให้หัวใจดวงนี้เป็นเช่นใด ไม่อยากให้เป็นแบบไหน

วันหนึ่ง ขณะรับฟังมิตรผู้เกาะกุมความเศร้าจากความรักที่ไม่อาจเป็นจริง เธอรู้ว่าอะไรกำลังเกิดขึ้นและควรทำอย่างไร แต่ไม่ต้องการให้หัวใจตนเองเศร้าเพียงนี้ ช่วงเวลาแห่งการเกาะกุนานแสนนาน เธออยากทำได้เสียที

ผมแยกตัวออกมา มองด้วยสายตาผู้ให้คำปรึกษาอย่างรอบด้าน ก่อนถามว่า

“จำเป็นไหมต้องทำใจ”

เงียบชั่วขณะ เธอตอบว่าก็ไม่จำเป็นนะ ต้องอยู่กับเขาให้ได้ ค่อยดูแล ไม่บีบบังคับไม่คาดหวัง เชื่อว่าจะผ่านไปได้

หายใจเข้า เมื่อเราเห็นหัวใจเรากำลังเป็นทุกข์หรือร้อนรน เราพยายามทำเช่นใด วิธีการไหนที่เราใช้เป็นประจำเมื่อหัวใจเราอยู่ภาวะที่เราไม่ต้องการ

หายใจออก วิธีการเหล่านั้นช่วยดูแลหัวใจเรา หรือหลีกเลี่ยงไปจากเขา

อีกครั้งหนึ่ง ผมเพิ่งได้มีโอกาสทักทายครู ครูที่น่าชื่นชม เป็นผู้อุทิศตัวแก่การสอนและทนไม่ได้หากเห็นครูรุ่นใหม่ไม่เอาจริงเอาจ้างหรือขาดความรับผิดชอบ

อนุสารธรรมวรรณศิลป์ ฉบับที่ ๔ แรม ๑๔ ค่ำเดือน ๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

ครูรู้สึกทนที่ตัวเองหงุดหงิดและวุ่นวายใจไม่ได้ ผมถามถึงเหตุการณ์ที่เจอในช่วงสัปดาห์ เธอเล่าถึงความลำบากในการทำงานกับครูด้วยกัน ความวุ่นวายในโรงเรียน ภาวะวัยทอง สภาพจิตใจของตนเองที่ไม่ชอบใจ ผมไม่ได้แนะนำสิ่งใดไปกว่าการสะท้อนความรู้สึกและภาวะที่เป็นด้วยถ้อยคำสั้นๆ อันชัดเจน ใ้ครูเห็นเหมือนอยู่ตรงหน้า

มิได้ตำหนิความรู้สึกที่เกิดขึ้น ไม่ควรมีหรือไม่ใช่อะไร แค่บอกว่ามันเป็นลักษณะอย่างไรและใ้ครูพูดเสริมสิ่งที่ตนเองเห็น

แนะนำสั้นๆ เพียงว่า การรับผิดชอบ กับ การแบกรับ แตกต่างกัน ต้องแยกแยะใ้ถูก ทั้งสองคำเจ้าตัวพูดเอง ครูฟังและถามซ้ำในคำที่สอง ก่อนขอบคุณและบอกว่ารู้เลย

ทำทีเราเวลาเพื่อนเล่าเรื่องความทุกข์หรือความรู้สึกในหัวใจเป็นอย่างไร เราพูดอะไรกับเพื่อนของเรา บอกเขาหรือเธอว่าต้องรู้สึกแบบนั้น ต้องคิดแบบนี้หรือเปล่า

หายใจเข้า ทำทีในการดูแลผู้อื่นก็สะท้อนทำทีการดูแลหัวใจเรา

การทำใจ ในความหมายของเราทั่วไป มักเป็นความคาดหวังและความพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในหัวใจเรา เราไม่กล้ายอมรับและรักหัวใจเราแม้เขาจะมีช่วงเวลาที่น่าประหลาด อ่อนไหว เศร้าหม่น ร้อนรน หรือวุ่นวาย เราต้องการความสบายใจ ความสุข ความมั่นคง และการดูแลตนเอง แต่เราพยายามเติมเต็มความต้องการนี้ด้วยการหนีจากหัวใจอย่างที่แท้จริง เกาะกุมหลักการและความคาดหวัง พยายามทำใจเราใ้กลายเป็นอื่น

เราอาจกล่าวโทษภาวะร่างกาย ดำนิหัวใจ เบื่องลึกลับเบื้องหลังแฝงฝังความรู้สึกไม่พอใจในตนเอง

หายใจออก เช่นนี้แล้วเราไม่ได้โอบกอดหัวใจเรายามที่เขาต้องการใครสักคนเคียงข้าง เราอาจมองหัวใจเราเป็นสิ่งที่ไร้ชีวิตหรือของชำรุดต้องซ่อมแซม เราต้องการความรัก แต่เราหลีกเลี่ยงที่จะรักตัวเองอย่างถ่องแท้

หัวใจก็เป็นเช่นโลก มีภูมิอากาศนานา บางคราวพายุฝนก็ทิ้งสายยาวนานกว่าแดดจะส่องแสง เรายิ่งหลบเร้นหรือหลีกเลี่ยงไปจากโลก ยิ่งพลาดโอกาสใ้เรียนรู้และแห่งเฉาหอม โขในบ้านลำพัง บ้านคือกำแพงแห่งทิวและความกลัวที่เรากัดกันตัวเองไว้เพราะความรู้สึกกลัวไม่ปลอดภัย หากต้องออกไปเผชิญกับโลกลำพัง

ถามนกน้อยที่ข้างหน้าต่าง โลกนี้เลวร้ายหรือสดใสเพียงใด มีแต่สิ่งเลวร้ายที่ต้องสละทิ้ง หรือมีแห่งความในดวงตาเธอ

หายใจเข้า การทำใจควรเป็นการดูแลหัวใจ มิใช่การปล่อยปละหรือการปิดกั้น หรือการบีบคั้นด้วยความคาดหวัง

รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้น โอบอุ้มด้วยเมตตา อยู่เคียงข้างเช่นเพื่อนที่ต้องการใครสักคนข้างกาย เขาอาจไม่ต้องการคำแนะนำสวยหรูใดใด เพียงการรับฟังและการสะท้อนให้เขาเห็นตัวเอง

หายใจออก ที่ผ่านมาระดับใจอย่างไร เราอยู่เคียงข้างเช่นเพื่อนหรือผู้รับฟังที่ดี หรือพยายามสั่งสอนหรือเปลี่ยนแปลงเขาให้เป็นอย่างอื่น

แบบฉบับที่กลฉบับนี้ ลองทบทวนการดูแลหัวใจของเรา ก่อนพักวางมือ หลับตาลง ใจสัมผัสใจถามหัวใจตนเองว่า ด้วยการดูแลและทำดีของเราต่อเธอ เธอรู้สึกอย่างไร ได้รับการดูแลและรับฟังมากน้อยเพียงใด การดูแลตนเองด้วยวิธีการที่ผ่านมามีผลต่อชีวิตและคนใกล้ชิดตัวอย่างไรบ้าง ถามหัวใจเรา ก่อนลืมตาให้มือนำทางการเขียน พาใจทบทวน

แม้ท้องฟ้ามีหมอกและอากาศมิได้กระจ่างใส เราก็ยังต้องหายใจเข้า ถึงหัวใจกำลังหวั่นไหว แทนที่เราจะบีบและปิดกั้น เพียงหายใจลงมา แม้มีอาจปล่อยวางหรือยอมรับสิ่งยากเข็ญใดใด เราก็ยังต้องหายใจออก เพียงหายใจออกไปสู่ที่ที่เขาพราวจาก

เราจะตั้งใจปรับเปลี่ยนท่าทีตนเองหรือดูแลใจเราต่อไปอย่างไร ให้คำสัญญาเหล่านั้นประทับไว้ในลมหายใจเข้าแล้วออก

ต่อไปนี้ ทุกลมหายใจเข้า เรากลับมาอยู่เคียงข้างหัวใจ แล้วทุกลมหายใจออก เรากำลังเดินเคียงข้างไปด้วยกัน

คอตัมน์ บันทึกเล็กเล็ก

โดย น้องเล็ก

“ใครทำร้ายสนามเด็กเล่นของเรา ”

ตั้งแต่เด็กจนโต เราได้รับการปลูกฝังว่าให้ตั้งใจเรียน จะได้มีเกรดที่ดี จบมามีงานทำ มีเงินเดือน เป็นเจ้าคนนายคน มีบ้าน มีรถ จะได้ดูแลพ่อแม่ยามแก่เฒ่า

ทุกครั้งที่พบกับญาติๆ ในต่างจังหวัด เรามักจะได้ยินคำสั่งสอนเหล่านี้จนติดหูมาบ้าง ไม่มากก็น้อย มีการถามไถ่เรื่องชีวิตการเรียน หากโตหน่อยก็ไถ่ถามเรื่องการทำงาน เรื่อยไปจนถึงการเงิน

คำถามเหล่านี้เกิดขึ้นมาจากไหนกันหนอ?

หากจะย้อนกลับไปมองดู น่าจะเริ่มช่วงที่มนุษย์ชาติเริ่มมีไฟฟ้าให้ใช้งาน แต่เรื่องนั้นขวกไว้ก่อนดีกว่า

คำถามจากเด็กน้อยภายในคือ ‘ทำไมคนเราถึงมีแนวโน้มว่าจะทำร้ายธรรมชาติกันนะ?’

เราจำได้ เมื่อตอนเด็กๆ ตอนได้ของเล่นชิ้นใหม่ที่ดูน่ารักสวยงาม เราก็มักจะชอบเล่นมันอยู่เรื่อยๆ เล่นทั้งวันไม่มีเบื่อ แต่พอมีเพื่อนมาขอยืมไปเล่นบ้าง พอได้ของเล่นกลับคืนมา ความรู้สึกของเราก็เปลี่ยนไปอีกครั้ง เหมือนกับว่าของเล่นชิ้นนั้นไม่ใช่ของเราอีกแล้ว

เพียงเพราะว่าเพื่อนยืมไปเล่นแค่ครั้งเดียว เราจึงรู้สึกเหมือนถูกทรยศ ของเล่นของเรากลับกลายเป็นของคนอื่นเสียได้ แม้เล็กๆ เราก็รู้ดีว่าการที่ให้เพื่อนยืมเล่นได้คือการแบ่งปัน ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ดี ลดความเห็นแก่ตัวในตัวเอง ฝึกให้มีความสุขกับคนรอบข้าง ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีทีเดียวที่เด็กน้อยคนหนึ่งจะสามารถทำได้ มองย้อนกลับไปก็แอบภูมิใจตัวเองน้อยๆ อยู่นะ

พอเริ่มรู้เพียงสามมากขึ้น ได้พบกับของเล่นมากมายหลายตาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สั้นบ้างนานบ้าง จากของเล่นก็เริ่มมีเพื่อนเล่น เพื่อนวัยเด็กที่ไม่มีการคิดถึงผลประโยชน์ใดนอกเหนือไปจากการเล่นสนุก แค่นั้นเอง ทั้งของเล่นและเพื่อนเล่นหลายๆ คน ยังอยู่ในความทรงจำของเรา มากบ้างน้อยบ้าง

การเรียนรู้ในโรงเรียนช่วยเปิดโลกทัศน์ของเด็กน้อยคนหนึ่งอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน เริ่มเรียนว่าความรู้ในวัยเด็กเป็นแค่เศษเสี้ยวหนึ่งขององค์ความรู้อันกว้างใหญ่ไพศาล ยิ่งใหญ่เทียบได้ดั่งจักรวาลเลยทีเดียว

จำได้ว่าครูเคยสอนว่าผ่าพันธุ์มนุษย์มีพัฒนาการมาจากลิงไม่มีหาง หรืออะไรเทือกๆ นั้น เด็กน้อยภายในกึ่งเป็นไก่ตาแตกเลยสิ ‘คนเราเป็นญาติกับลิงด้วยหรือ?’ เพราะมีลิงจึงวิวัฒนาการมาเป็นโฮโมเซเปียนส์หรือมนุษย์เราได้ แล้วลิงเล่ามาจากไหนล่ะ? ลิงก็มีการวิวัฒนาการจากสิ่งมีชีวิตก่อนหน้านี้ไง ก็ตั้งแต่แบคทีเรีย ปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เรื่อยมาจนก่อกำเนิดลิงไม่มีหางและพัฒนาสมองส่วนหน้าจนกลายมาเป็นมนุษย์ในที่สุด

เราเรียนชีววิทยาก็นำมาเชื่อมโยงกับตัวเองไปด้วยเลย ประกอบกับการเป็นนักตั้งคำถามจึงสงสัยว่า ‘ถ้าเราเป็นญาติกับลิงจริงๆ ก็ต้องเป็นญาติกับสัตว์ชนิดอื่นๆ ด้วยสิ ทั้งไก่ หมา หมู แมว ที่เราเลี้ยงไว้ ก็เป็นญาติกันหมดเลยใช่ไหม?’

เด็กน้อยที่เคยคิดว่าครอบครัวและญาติพี่น้องคือโลกทั้งใบของเขา เมื่อได้ตระหนักว่าสัตว์ชนิดต่างๆ ก็มีความเกี่ยวข้องกับเขาไม่น้อยไปกว่าผู้คนรอบกาย นิยามของโลกและครอบครัวจึงเปลี่ยนไปอีกครั้งหนึ่ง ‘โลกทั้งใบต่างหาก เป็นครอบครัวและญาติของเขา’

ไม่เพียงแต่สัตว์โลกน่ารักหรอกนะ แม้กระทั่งต้นไม้ใบหญ้าก็เป็นครอบครัวของเขา ถ้าหากไม่มีพืชไม้นานาพรรณแล้วพวกเราจะแลกเปลี่ยนอากาศหายใจกันได้อย่างไรละ สัตว์หายใจเข้านำออกซิเจนเลี้ยงบำรุงร่างกาย หายใจออกมาเป็นคาร์บอนไดออกไซด์ พืชหายใจเข้านำคาร์บอนไดออกไซด์บำรุงชีพ หายใจออกก็นำออกซิเจนให้สัตว์ใช้งานต่อไป ทั้งพืชและสัตว์จึงขาดกันไม่ได้ เหมือนกับที่พระอาทิตย์ขาดพระจันทร์ไม่ได้

เด็กน้อยนอนเล่นกลางสนามดิน โคลนที่ขึ้นแฉะเพราะฝนเพิ่งตกไปหมาดๆ พลังคิดคำนึงว่า เมื่อก่อนเราเล่นของเล่นชิ้นใหม่ก็รู้สึกอกหักเมื่อมีเพื่อนมาขอไปเล่นบ้าง แต่วันนี้เราเพิ่งได้เรียนรู้ว่าเราแค่อาศัยอยู่ในโลกมหัศจรรย์ใบนี้ก็เป็นของขวัญล้ำค่าที่ประมาทไม่ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องน้อยใจในเรื่องที่อดเล่นของเล่นชิ้นนั้นเลย โลกใบใหญ่ใบนี้เป็นบ้านของเรา เป็นครอบครัวของเราที่สามารถไปเล่นผจญภัยและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ธรรมชาติ

ไม่ได้มีอะไรน่ากลัวเลยนะ เพราะเราเองก็มาจากธรรมชาติ เป็นลิง เป็นนก เป็นเต่าปลา ทุกสรรพสัตว์เป็นเพื่อนของเราทั้งนั้น เขาไม่เห็นจะน่ากลัวตรงไหน

สนามเด็กเล่นของเราก็คือโลกทั้งใบเลยนะ ใครจะกล้าทำร้ายสนามเด็กเล่นของเด็กน้อยๆ ได้ลงคอ
จริงไหม?

คอลัมน์ ธรรมกวี

เป็นมนุษย์หรือเป็นคน

เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง

เหมือนนกยูงมีคิที่แววขน

ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่เพียงคน

ยอมเสียที่ที่ตนได้เกิดมา

ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ

ถ้ามีครบควรเรียกมนุษยสา

เพราะทำถูกพูดถูกทุกเวลา

เปรมปรีดาคืนวันสุขสันต์จริง

ใจสกปรกมีคิ้วและร้อนร่า

ใครมีเข้าควรเรียกว่าผีสิง

เพราะพูดผิดทำผิดจิตประเวง

แต่ในสิ่งนำตัวกลัวอบาย

คิดดูเถิดถ้าใครไม่ยกตก

จงรีบยกใจตนรีบชวนขวย

ให้ใจสูงเสียได้ก่อนตัวตาย

ก็สมหมายที่เกิดมาอย่าเขื่อนเอย

พุทธทาสภิกขุ

{

เรามีสิทธิเท่าเทียมกันว่าจะเลือกเป็นมนุษย์หรือเป็นคน

}